

Retrospectieve zelfkennis

In de jaren 50 van de vorige eeuw, meer bepaald in het jaar MCMLV, werd ik geboren in het West-Vlaamse Roeselare, waar ik tot mijn vijftiende onbekommerde jeugd jaren doorbracht. Mijn vader runde er een houthandel. Dat was in de tijd dat er van FSC-hout nog geen sprake was en hij onbepaald partijen sycomoren-, mopane- en agallochehout kon verhandelen. Terwijl hij gebogen over de vandiktebank blauwgekiel met een micabril op zijn neus planken basralokus en merbau kleinzaagde, had ik in de grote magazijnen een uitgestrekt territorium om als jonge knaap naar hartenlust te ravotten. Zalige tijden.

Ik liep school in het koninklijk atheneum en was niet bepaald een studax: speelvogel of wildebras zijn nauwkeurigere karakterisering. Ik leefde me vooral uit in de sport. In de atletiek haalde ik sterke prestaties en deed ik menig record sneuvelen: discuswerpen en hink-stap-springen waren mijn specialiteiten, maar ook in de decatlon kon ik mijn mannetje staan.

Op het atheneum deed mijn affabele leraar chemie zijn uiterste best om me het verschijnsel van de zuur-basetitratie uit te leggen met een pH-meter, maar het kon me bij lange niet boeien. Des te meer wist hij mijn belangstelling te winnen voor het schaken. Na schooluren gaf hij er les in en organiseerde hij wedstrijden tussen leerlingen. In die hobbyclub wou ik niet als een noob of een kiebitzer voor de dag komen; ik probeerde het koningsgambiet uit en verdiepte me in de siciliaan. Met listige schwindels kon ik van me af bijten in moeilijke posities, ook tegen hoger geratete spelers. Een levenslange passie voor de schaaksport was ontkiemd.

Door afgebroken hogere studies koos ik in 1982 voor een loopbaan bij de overheid, de toenmalige RTT (Regie van Telegrafie en Telefonie), die later een naamsverandering onderging in respectievelijk Belgacom en Proximus. Ik zou er 35 jaar blijven en maakte de evolutie mee van een weinig wendbaar staatsbedrijf tot een beursgenoteerde, competitieve en klantgerichte onderneming die de arpu nooit uit het oog verliest, bleeders te gepasten tijde afstoot en in zijn marketingstrategie volop het me-too-effect laat spelen. De razendsnelle en boeiende evolutie in de telecomsector (van gewone telefoonlijnen tot het IoT of internet of things) was niet de enige reden om er te blijven tot mijn pensioen. Na een aanvankelijk administratieve functie in een telexontvangstenkantoor (zouden de broekies nog weten wat een telex is?) kon ik er me uitleven in een voor mij geknipte job van communicatiemanager-redacteur. Het is in die tijd dat ik mijn belangstelling voor taal verdiept en aangescherpt heb.

Kort na het begin van mijn carrière verliet ik het ouderlijke huis en vestigde me in Jette, een van de negentien Brusselse gemeenten. Als ongebonden vrijgezel maakte ik vele reizen naar tal van exotische bestemmingen. In Egypte sliep ik onder de blote hemel in een feloek, in Mexico hoorde ik Nahua's ijzingwekkende verhalen vertellen over de

chupacabra en op het schiereiland Yucatán nabij Chichén Itzá was een cenote te zien, restant van de meteorietinslag die een einde maakte aan het leven van onder meer de ankylosaurussen. In New Delhi woonde ik rituele lijkverbrandingen bij vanop een ghat en nabij boeddhistische tempels zag ik in loengi's gehulde monniken mediteren onder een bodhiboom (ook wel banyan genoemd). In het Marokkaanse Fez wijdde een riffie me in in de mozaïekgeheimen van de rijkgeornamenteerde girihtegels en in Istanbul bood ik een toerkoe een kopje çay aan nadat hij voor mij een tugra had ontcijferd.

Het was uiteindelijk in twee van de Visegrádlanden dat Cupido toesloeg. Was het in een Slowaakse kraj of in de Tsjechische hoofdstad Praag? De versies daarover lopen uiteen, maar een paar jaar later, eind vorig millennium, was mijn relatie met M. officieel bezegeld en in de eerste jaren van de nieuwe eeuw completeerde onze twee-eiige tweeling A. en F. ons gezin. We waren inmiddels al verkast, weg van de drukte van de hoofdstad, naar de glooiende heuvels van het Pajottenland, waar kloeke Brabantse belzen de akkers doorploegen. In Lembeek, deelgemeente van Halle, lieten we een bel-etagewoning bouwen.

Tempus fugit. Anno 2022 geniet ik van mijn pensie volgens Horatius' gezegde traducere leniter aevum. In die alcyonische dagen kan ik me volledig wijden aan mijn hobby's waarbij taal een niet-onaanzienlijke rol speelt. Met jullie allen deel ik de mooie dicteeliefhebberij. Er is niets leukers dan in een toffe sfeer met soulmates je harses te pijnigen over allerlei fitnesses van de spelling.

Veelmeer nog dan het vanbuiten leren van allerlei onmogelijk te spellen woorden, schep ik veel plezier in het urenlang grasduinen in woordenboeken, het aanleggen van allerlei lijstjes en het opsturen van kritische opmerkingen en suggesties aan redacteurs. Zo ben ik de instigator van de opname van een aantal nieuwe woorden in de nieuwste versie van Van Dale, om maar de voornaamste te vernoemen: ambivert (zowel intro- als extravert), backroniem (vernieuwde invulling van een acroniem), fazenda (grote Braziliaanse boerderij of plantage), muizenstrontjes (chocoladehagel), parlement (in de betekenis van een groep uilen), sloeber (als deugniet), thigmofilie (het verlangen naar geborgenheid en de liefde voor kleine ruimtes), torbal (balsport voor personen met een visuele handicap), typo (tikfout), hygge (Deense gezelligheid of knusheid) en duglérésaus (vissaus op basis van o.m. witte wijn). Ik ben dan ook zeer verguld met de vermelding van mijn naam in de inleidende pagina's van de zestiende editie van de Dikke Van Dale. Het lijkt me hoe dan ook nuttig om je opgebouwde kennis op het gebied van taal en spelling ten dienste te stellen van dit prestigieuze woordenboek, en als je bovendien merkt dat het ook nog ten zeerste gewaardeerd wordt, dan geeft dat veel voldoening.

Voorts heb ik mijn hart verpand aan literatuur. Ik ben altijd een veellezer geweest. In mijn jonge jaren was ik dol op Godfried Bomans, verslond ik de kronieken van Johan Anthierens en leerde ik gaandeweg de grote namen in de literatuur kennen. Mijn geliefkoosde moedertaalschrijvers zijn Jeroen Brouwers, Stefan Hertmans, Harry Mulisch, Ilja Leonard Pfeijffer en Margot Vanderstraeten. Inzake buitenlandse auteurs heb ik een boon voor Julian Barnes, Albert Camus, Jean Echenoz, Clarice Lispector, Vladimir Nabokov, Joseph Roth en John Williams. Alle rust vind ik in angello cum libello

en daarbij geef ik de voorkeur aan de tactiele indrukken van papier (EPUB-formaat is niet aan mij besteed).

Als kunstminnaar sla ik ook nooit een bezoek aan een museum af. Ik kan me volledig vinden in het adagium van de Arabische vrijdenker Kahlil Gibran: 'We leven slechts om schoonheid te ontdekken. Al het andere is een vorm van afwachten.'

Uit mijn korte autobiografie wil ik nog meegeven dat je niet mag blindvaren op wat anderen menen dat goed voor je is. Zelfkennis om je eigen pad uit te stippelen acht ik veel waardevoller. Uit een maximecollectie citeer ik graag de inscriptie uit de tempel van Apollo: 'ken uzelf' of 'Gnōthi seauton'. Bij de aartsmoeilijke spelling van dit Griekse aforisme wil ik behulpzaam zijn: let op de beginhoofdletter en vergeet vooral de diakritische macron niet.